

DEN SKJULTE VIRKELIGHED

En film om meditation, klarsyn, healing og nyreligiositet

Niche-kulturen

I 1917 afsluttede Pontoppidan sin roman *De Dødes Rige* med at lade en lille gruppe mennesker vende ryggen til det nye industrisamfund for at danne deres eget lille fællesskab på et gods i Jylland. Det er disse folks erklærede mål at blive en slags Noahs ark, der skal transportere de værdier, som er gået til grunde i det store samfund, ind i fremtiden.

Siden er der sket meget, der ligger i forlængelse af romanen. Det vestlige industrisamfund er vokset og vokser stadig og er ikke blevet mindre skræmmende, men samtidig er små fællesskaber vokset frem. Mange er gået til grunde igen, og hele feltet ser meget broget og kaotisk ud. Men modsætningen mellem det store industrisamfund og de små modkulturer, der på forskellige måder søger at tilvejebringe alternative livsformer, ser ud til at være kommet for at blive. Fænomenet er ikke udelukkende dansk – og er så omfattende, at man kan tale om en hel nichekultur.

Fællesskabet hos Pontoppidan havde religiøse eller kosmiske overtoner. Sådan er det også med en del af de centre eller fællesskaber, som er opstået i ungdomsoprørets og kollektivbevægelsens kølvand. Hvad Pontoppidan ikke havde med i sin vision, var den inspiration, som mange af disse modkulturer har hentet i østlige traditioner og meditations-teknikker. Her fandt man de sindrige redskaber, der skulle til for at åbne indre verdener, som ikke kendes i vores udadvendte vestlige kultur – og heller ikke i vores offentlige religiøse tradition.

Metode

I modkulturerne dukker der fænomener op, som ligger uden for det normalt accepterede verdensbillede. Det kan være specielle erfaringer eller alternative behandlingsmetoder med overraskende resultater. Når

*Ostens teknikker kan åbne for indre verdener. Her ses en fremstilling af kundalini(slange)-kraften, der kan vækkes ved meditation.
Fra Ajit Mookerjee: Kundalini.*

Ib Thygesen betragter en klient: »Jeg ser din aura lige så tydeligt som det der er uden om lysets flamme!«

disse fænomener behandles i den offentlige debat, vil der ofte blive brugt megen plads på at kategorisere dem som enten *fup* eller *fakta*. Ekspertes bliver inddraget og hørt. Beviser og modbeviser bølger frem og tilbage. Ofte afskærer man sig dermed fra at få ordentligt indblik i subkulturene og deres specielle erfaringer.

For en film vil det være en blindgyde at blive indfanget af denne debatform. Filmen er jo heller ikke det medium, der vil kunne afslutte diskussionen. Hvad film kan er netop at komme rundt om nogle ejendommelige mennesker og miljøer og eksponere deres erfaringer. Det er, hvad vi har forsøgt.

Filmen samler sig om en række menneskers historie. Folk, der skrider ud over det velkendte samfunds grænse for at blive indlemmet i modkulturenes oplevelsesuniverser. Hver gang er der tale om et menneske, der får sit liv radikalt ændret ved mødet med modkulturene. Ofte er det sygdom, ulykke eller indbrud af uomgængelige erfaringer, der sætter processen i gang. – Disse menneskers historie søges ikke »bevist« eller »modbevist«, hver enkelt må tale for sig selv, overbevise om sine erfaringers troværdighed.

Den skjulte virkelighed

Når man – som vi har gjort – rejser rundt mellem de forskellige modkulturer, overraskes man over, hvor broget og modsigelsesfyldt, feltet er. De forskellige centre og bevægelser kritiserer og bagtaler hinanden som politiske partier. Men samtidig overraskes man over de mange afgørende fællestræk. Fra alle kanter hører man om: meditation, aura, chakra, karma – og i mange tilfælde også om reinkarnation.

Mange centre og bevægelser udformer deres program på meget forskellig måde og med svingende troværdighed, men alligevel er der tale om en kerne af fælles begreber.

Fælles for hele spektret af modkulturer er, at de søger kontakt med en skjult virkelighed. Medlemmerne tilbydes teknikker, som udsætter dem for påvirkning, som skal vække egenskaber, der hidtil har sovet, og som vores vestlige kultur slet ikke regner med. Her er meditation den altafgørende fællesnævner.

Meditation består i sin enkleste form i at fastholde en koncentration af sindet om et valgt emne. Hensigten er at tømme hjernen for dens normale indhold og i stedet bane vej for sindstilstande, som ligger uden for den uafbrudte beskæftigelse med, hvad der er til fordel og til skade for en selv. Der findes utallige opskrifter på, hvordan man skal meditere, og der er vidtgående uenigheder mellem de forskellige modkulturer om, hvad der er god og dårlig praksis.

Meditationen har forskellige virkninger og kan drives i forskellige retninger. For mange er det et middel til selvudvikling; men der er også en del, der udelukkende anvender den for at styrke deres koncentrations-evne til f.eks. sportspræstationer. Hvis daglig meditation gennemføres i længere perioder, er det også muligt at få del i de eftertragtede klarsynsevner.

Klarsyn eller clairvoyance er et dunkelt og omdiskuteret fænomen. I sin enkleste og mest generelle form består klarsyn i at kunne se den energi, der omgiver en person – personens *aura*.

Auraen består af forskellige energifelter, der flyder ind i hinanden. Det inderste felt ligger ganske tæt til kroppen og er identisk med bioenergien. Mange mener, at det er dette felt, det er muligt at gengive med den såkaldte *Kirlian-fotograferings-teknik*. Med denne teknik kan man gengive biofeltet omkring mindre kropsdele, f.eks. en finger eller en plante. Det skulle være muligt med 100% sikkerhed at afgøre, om et frøkorn vil spire eller ej.

Et særlig mærkeligt fænomen, som dukker op ved Kirlian-fotograferinger, er det såkaldte *phantom leaf*. Selv om man har afskåret en del af et blad, er det i nogle tilfælde muligt at afbilde hele bladets biofelt. Feltet bliver altså stående, selvom en del af bladet er væk.

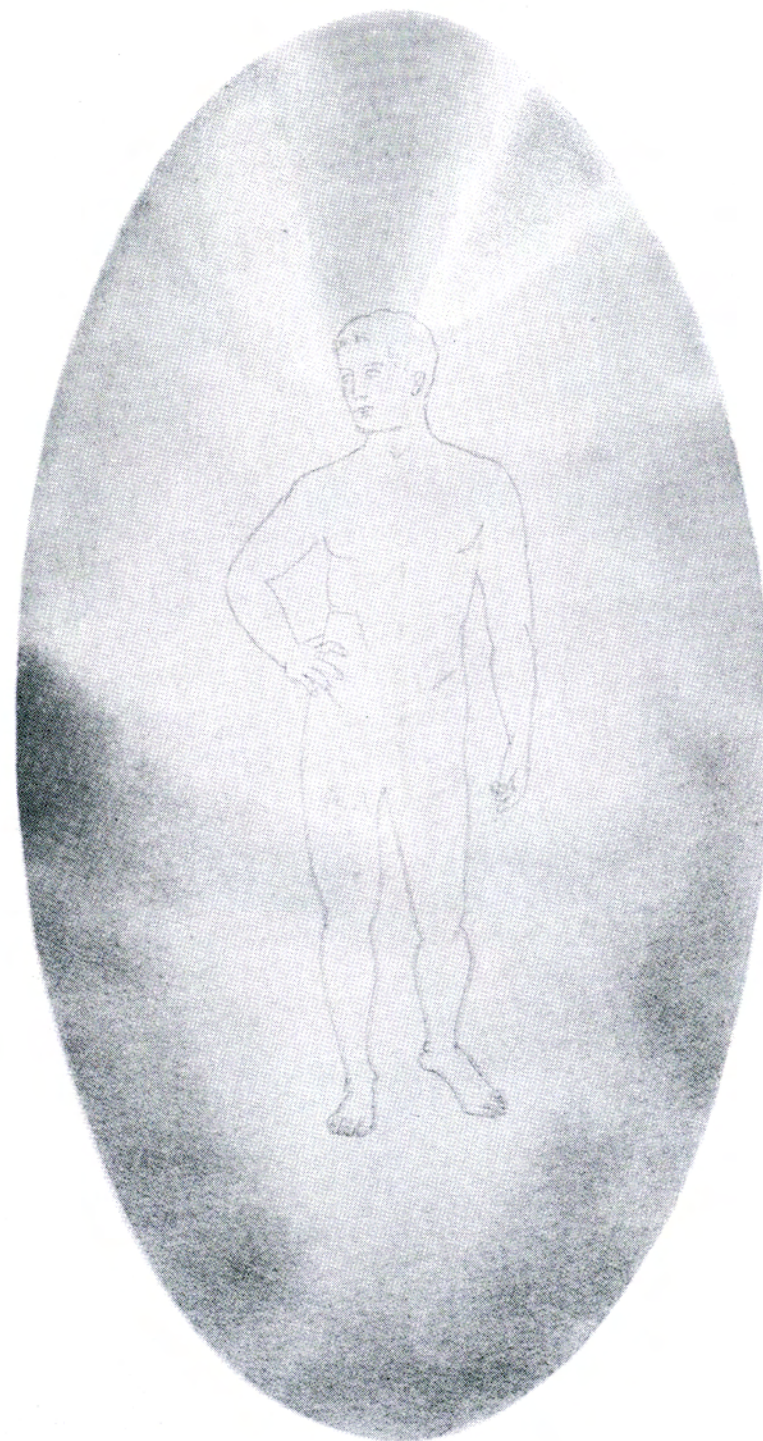
Den mere omfattende, farvede aura kendes fra utallige clairvoyante billedfremstillinger og omgiver mennesker som et æg (se tegning ovenfor). I auraen cirkulerer personens energier med forskellige farver.

Fra person til person skifter auraen, alt efter hvilke energier og blokeringer, der er de dominerende.

Auraen er altså en visualisering af ubevidste processer i mennesket. Der er ikke langt til den tanke, at auraen udgør en hurtigere indgang til den underbevidsthed, som psykoanalytikeren søger frem til i samtaleterapien.

Mange clairvoyante fungerer da også som en slags psykoterapeuter. Men det forudsætter naturligvis, at de er i stand til at tolke det, de ser i auraen. Selve det indre billede af personens aura er rent malerisk, men jo uden forklaring.

Man kunne tro, at de klarsynede trådte ind i en fælles virkelighed, der var lige så ens for dem som den fysiske verden. Dette er dog ikke uden videre tilfældet. En persons aura synes at kunne skifte med den clairvoyante iagttager – og det beror ikke alene på arten af meditatív skoling, men også på det aspekt ved auraen, der søges forstået.

Person omgivet af aura. På denne sort-hvid gengivelse er det ikke muligt at se farvesammensætningen. Men hver farve er knyttet til en særlig energiform. Billedet er hentet fra C. W. Leadbeaters bog »Det synlige og usynlige menneske«, som er en detaljeret fremstilling af tankegangen.

Chakraerne. De syv chakraer opfattes normalt som en del af auraen. I disse punkter samler auraen sig i en slags fortætninger eller energihvirvler. Ordet chakra er sanskrit og betyder hjul. – Har man været forelsket, har man måske også prøvet, at et hjul drejer rundt i hjertet. Det er hjerte-chakraet, der roterer. Umiddelbart skulle man tro, at chakraerne også automatisk blev synlige for den klarsynede. Dette er dog ikke altid tilfældet. Aurategneren *Ib Thygesen*, som medvirker i filmen, fortalte, at han kun én gang i sit liv har set chakraerne, mens han til enhver tid er i stand til at åbne og lukke for sin evne til at se auraen. Evnen til at se chakraerne findes altså nok i ham, men den er af en eller anden grund lukket.

Naturlægen *Kalle Jaurup* fortæller, at han ikke alene er i stand til at se chakraerne, men at han også er i stand til at se dem i hvert af auraens tre legemer. Han ser altså hvert af de syv chakraer i tre planer.

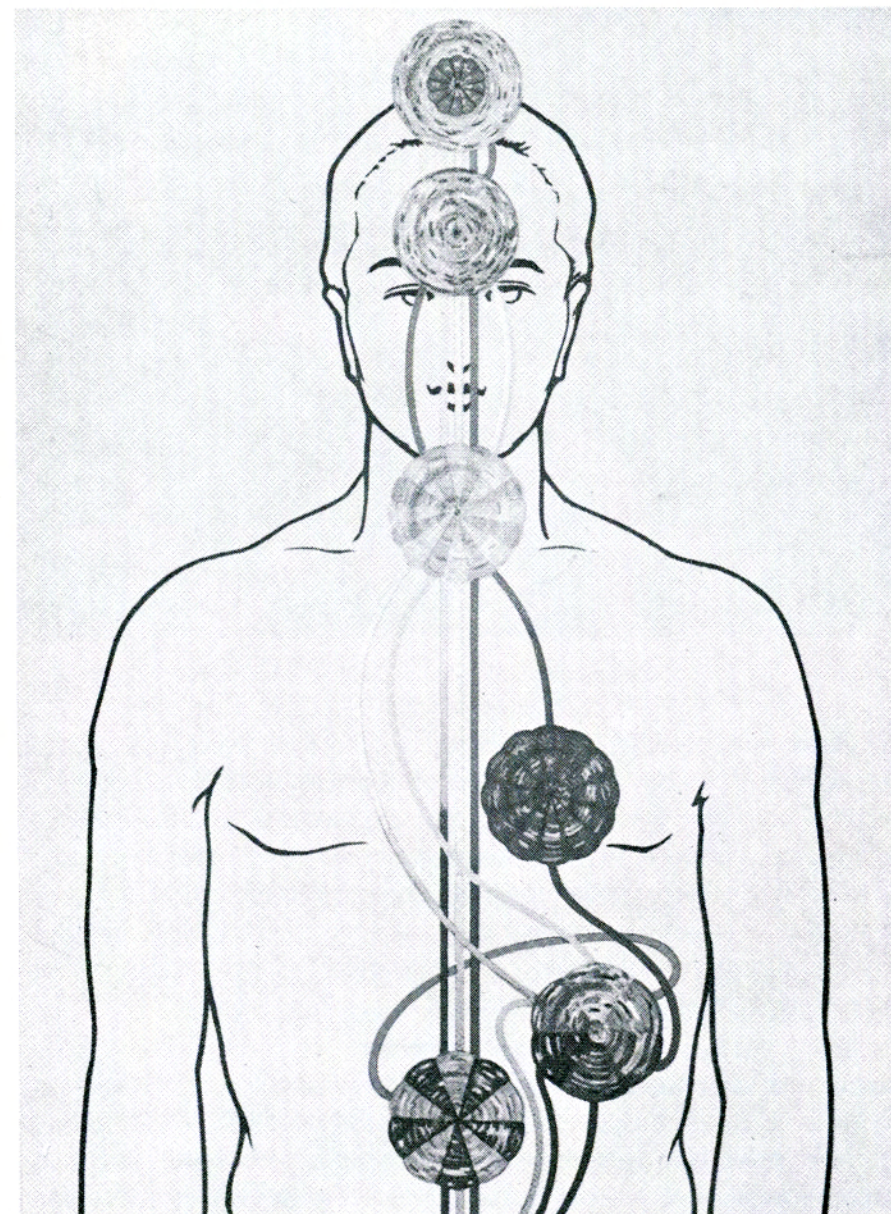
Men klarsyn omfatter også en lang række andre muligheder end de her nævnte.

En af dem er det såkaldte røntgenblik, hvor den klarsynede kan se ind i kroppen. Kalle Jaurup besidder i en eller anden grad et sådant blik. Mere end én person har været forbløffet over de informationer, han har forelagt dem om deres krop. Han opdagede dog ikke, at en person som var sammen med os, og som han meditativt betragtede, havde fået fjernet sin ene nyre. Præsenteret for denne oplysning sagde han: »Hvis organets aura er blevet stående der inde, kan jeg ikke se, om det mangler. Det er muligt andre kan. Jeg kan ikke.« Er dette rigtigt, er det altså en variant af phantom leaf-fænomenet.

Reinkarnation og karma

Mange af modkulturerne ønsker ikke at få benævnelsen nyreligiøs bevægelse hæftet på sig. De ser ikke sig selv som religiøse, okkulte eller mystiske, men snarere som pionerer på vej ind i egne, som ikke ellers er beskrevet i vestlige videnskaber.

Dog er det klart, at begreber som reinkarnation og karma bringer én tættere til forestillingen om en styrelse i universet og kosmos. Selvom der findes rent psykologiske udlægninger af ordet karma.

*Chakraerne findes i mange gengivelser – både østlige og vestlige. Denne er fra vesten og lægger vægt på livsenergilinierne mellem de enkelte chakraer.
Fra C. W. Leadbeater: Chakraerne.*

Lamaen Chechoo Rinpoche ved ceremoni i templet på Svanemøllevvej.

Reinkarnation betyder genfødsel (egl. genindtræden i kødet). Altså mennesker fødes og lever ikke kun en gang, men mange gange. En kerne af personen flyttes med og formes og ændres fra inkarnation til inkarnation. I perioderne mellem inkarnationerne befinder mennesket sig i en af de åndelige verdener. Muligheder for dybtgående at ændre sin væsenskerne er kun til stede, når man har en krop, derfor higer mennesker selv efter igen at inkarnere, når de en tid har befundet sig i de åndelige verdener. Dog ikke alle får lov.

Karma eller karmaloven. Handlingerne i en inkarnation er bestemmen- de for livet på de åndelige planer og for det næste liv. Dette princip kaldes karma-loven. Den »substans«, som et menneske har i sig fra tid- ligere inkarnationer, kaldes karma. En persons handlinger trækker en række virkninger efter sig. Ofte formuleres det sådan, at de gode hand- linger vender tilbage som lykke og medgang, mens de dårlige kommer tilbage som modgang.

En ånd taler gennem mediet Tove Rasmussen, der er i trance.

Spiritisterne bygger deres seancer på samtaler med de døde. Ofte former det sig sådan, at den afdøde taler gennem mediet. Da vi besøgte spiritisterne i Åbenrå, gav en af ånderne følgende fremstilling af karma-loven:

»Mange mener ikke, det kan være rigtigt, at når en slår mig på den venstre kind, så skal jeg vende den anden kind til. Det manglede bare... Jeg må da have lov til at slå igen, helst to gange. Jamen du har lov, ven. Det må du. Men du skal være evig forvisset om, at du får disse slag tilbage, hvis ikke med det samme så siden. Og så er det ligegyldigt af hvad slags slagene er – om det er rent korporligt eller om det er be- drageri, du øver – eller om det er løgne og bagvaskelse du sender ud. Du møder det igen. Det kommer til dig, vær sikker på det! Det er nemlig sådan, at disse ting beror på energierne, som handlingerne udføres med – og disse energier virker videre, og de når tilbage til dig.«

Kundalini-yoga. Hensigten med denne yoga-form er at vække kundali-

ni-kraften, der ligger slumrende ved rygsøjlels rod. Kundalini betyder egentlig slange – og kraften kaldes Kundalini, fordi den som en slange kan rejse sig, presse sig op gennem den indre rygmarv og ad denne vej nå op til hjernen, hvor den fremkalder en slags kosmisk oplevelse. Nogle fortæller, at de efter en kundalini-rejsning øjeblikkelig blev klarsynede.

Avatar. (sanskrit: nedstigen) En guddoms nedstigen til jorden og inkarnation i et menneske – en »frelser«. Avatarer kommer ofte til jorden i krisetider.

Syntesens avatar. Bestemt avatar, som nævnes i Alice Baileys skrifter.

Hierarkiet. Angives i Alice Baileys skrifter at være Jordens indre styrelse. Buddha og Kristus er begge medlemmer af dette hierarki.

Kanal. Udtrykket bruges billedligt i filmen om personer, der har gennemgået en sådan udvikling, at højere magter eller energier er i stand til at meddele sig igennem dem.

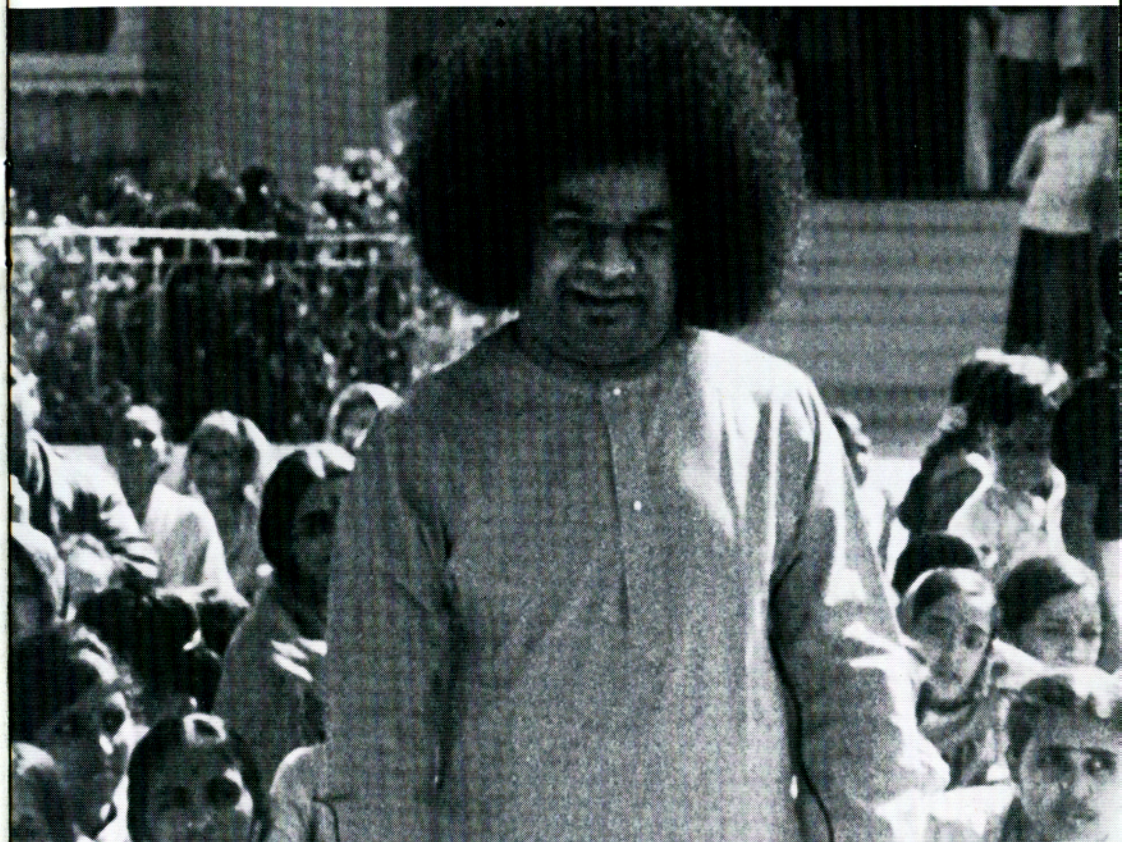
Sai Baba

Kun i et enkelt tilfælde har vi valgt at gå uden for Danmark, nemlig i forbindelse med inderen Sai Baba, hvis indflydelse er voksende over hele verden.

Skal man tro rygterne, er han et af de mærkværdigste fænomener, der eksisterer i øjeblikket. Utallige er historierne om hans mirakler, materialiseringer, helbredelser og sågar døde-opvækkelser.

Selv lægger Sai Baba mere vægt på sit kærlighedsbudskab end på sine mirakler. Han står for et enormt hjælpeprogram i Indien, hvor mere end seks hundrede fattige landsbyer er involveret. Samtidig er Baba ved at ændre radikalt ved det indiske skolesystem. For et par år siden fyldte han 60 år og mere end en million mennesker gæstede i den anledning hans ashram.

Begivenhederne i Sai Babas nærhed leder for en vesterlænding straks

Sai Baba i sin ashram i Puttaparti.

tanken hen på Jesus. Dog er der sket meget siden Jesu tid. F. eks. har patent- og fimalovgivning gjort livet vanskeligere for magikere! En interviewer var således bekymret for, om Sai Babas materialiseringer af Omega og HMT-ure ikke kunne være at snyde firmaerne eller bryde deres patent:

Baba svarede: »Nej, absolut ikke. Det ville være at snyde firmaet eller bryde dets patent, hvis det drejede sig om at overføre uret fra et sted til et andet. Men jeg overfører ikke genstande. Jeg skaber fuldstændigt. Hvad som helst, jeg vil, materialiseres øjeblikkeligt. Jeg kender ikke til noget firma, der har beklaget sig over brud på dets patent.«

Det grå terapimarked

Når vi spurgte de forskellige modkulturer, om de ville medvirke i filmen, fik vi ofte modspørgsmålet: »Hvem skal ellers være med?« – Vores svar fremkaldte i flere tilfælde en øjeblikkelig afvisning af at medvirke. Det var bestemt ikke ligegyldigt, hvem man kom til at stå ved siden af.

De alternative behandlinger og religiøse subkulturer har mange års offentlig kritik og hån at se tilbage på samt en hård eksistenskamp. Rædslen for at blive slået i hartkorn med bestemte andre er meget stor. Hver for sig har de tilkæmpet sig en niche og ønsker ikke at få den ødelagt.

Mange af modkulturerne omfatter endvidere hinanden med indædt skepsis. Beskyldninger går ofte på de andres manglende kompetence og seriøsitet. Bag disse udtalelser fornemmes tit beskyldninger mod de andre for direkte at øve »sort magi«, bevidst påkaldelse af negative kræfter.

Ananda Tara Shan udfører en healing med sin energistav.

Naturlægen Kalle Jaurup foretager afstandshealing. Han sender positiv energi f.eks. til en patient, der er ved at gennemgå en hospitalsoperation.

Særlige problemer havde vi med at få den gruppe af centre og personer, som ligger tættest op ad den almindelige offentlighed til at medvirke. Disse folk søger bevidst at formulere sig i et sprog, der er almindelig forståeligt og at skabe en slags videnskabeligt formuleret forbindelse mellem vestlig psykoanalyse og østlige erfaringsformer. Disse modkulturers kontaktnet til psykiatere og læger inden for systemet er stort og hastigt voksende i disse år. Officielt er hospitalsvæsnet ganske vist kategorisk afvisende over for de alternative tilbud, men mange enkeltpersoner inden for systemet, psykiatere og læger, engagerer sig aktivt i alternative behandlingsformer f.eks. healing. Dog var det ikke muligt at få disse folk, der befinder sig i vanskelige dobbeltroller – indenfor og udenfor systemet – til at træde frem. En psykiater sagde direkte til os, at han rigtig nok benyttede healing i sin behandling, men at han ikke kunne vedgå det offentligt, da hans patienter så ikke ville kunne få penge fra sygesikringen.

Filmens indhold

1. **Center for tibetansk buddhisme (Karma Drub Dji Ling)** på Svanemøllevej i Hellerup. Centret fungerer som en mellemting mellem et tempel og et dansk kollektiv. For øjeblikket bor der en munk – Tender – og foruden ham 9 buddhister. De fleste har arbejde uden for huset.

Centret blev grundlagt i 1972, men først i 1976 flyttede det til Svanemøllevej i København. Grundlæggerne var Ole og Hannah Nydal, som stadig bor i centret, når de opholder sig i Danmark.

Munken Tender fortæller, hvordan det er at være buddhistisk munk – og hvad der i sin tid fik ham til at vælge den vej. Oprindeligt var han studerende.

2. **Skandinavisk Yoga og Meditationsskole:** Skolen har undervisningslokaler i København, Århus, Ålborg, Oslo, Bergen, Helsinki, Stockholm og et kursuscenter i Haa i Sverige. Kursuscentret fungerer også som et kollektiv for stedets yoga-lærere.

Skolen blev grundlagt i 1970 af Swami Janakananda, hvis oprindelige danske navn er Jørgen Dreier og som er uddannet og indviet af den indiske Swami Satyananda.

3. **Annette Chronstedt** fortæller, hvordan en tilfældig meditation kastede hende ud i overraskende og meget voldsomme erfaringer med en *kundalini-rejsning*. Dette bragte hende i forbindelse med:

Meditation på Skandinavisk Yoga og Meditationsskole.

»Syntesens avatar« taler gennem Ananda Tara Shan.

4. **Guru Ram Das Ashram** (The Golden Tempel), der er navnet på stedet, hvor en gruppe sikher holder til. The Golden Tempel er navnet på deres restaurant. Begge dele ligger i Blågårdsgade i København. Det er den amerikanske fødte Sat Raj Singh, der står for undervisningen i *Kundalini-yoga*. Undervisningen sorterer under *3HO Foundation*. 3HO Foundation betyder Healthy-Happy-Holy Organization. En apolitisk og nysikhisk organisation, der ledes af yogi Bhajan.
5. **Kirlian-fotografering:** Fotografering af det bioenergetiske felt omkring mennesker og planter.
6. **Aurategneren Ib Thygesen** er bosat i Risskov ved Århus. Han demonstrerer, hvordan han åbner for sine klarsynsevner, og laver en aurategning. Thygesens læremester er englænderen John Beesley.
7. **Naturlægen Kalle Jaurup** i Skafterup fortæller om sine specielle clairvoyante evner. Han besidder bl.a. det såkaldte røntgenblik, der ser ind i kroppen.
8. **Spiritister i Åbenrå:** Tove Rasmussen fortæller, hvordan hun for 23 år siden startede sin uddannelse til spiritistisk medium. Endvidere er der optagelser fra en seance med Tove Rasmussen som medium. Der er flere spiritistiske grupper i Åbenrå. Spiritisternes by er den blevet kaldt. Den kreds, som vi har lavet optagelser i, er ledet af Erik Riege.

9. **Rosenhaven:** Centret ligger på Nørrebro i København. Det oprettedes i 1978 – i første omgang under navnet »Den lysende Cirkel«. Grundlæggeren var Jeanne Morashti, der i dag kalder sig *Ananda Tara Shan*. Hun er bevægelsens samlende leder – også i dag, hvor hun er emigreret til Australien for at udbrede læren.

Under Rosenhaven sorterer også Skandinavisk Healer-skole.

Bevægelsen har centre i København, Århus, Odense, Reykjavik, Jvääskylä i Polen, Aachen i Vesttyskland og Melbourne i Australien.

Ananda Tara Shan fortæller i afsnittet sin historie, hvordan hun blev opmærksom på sine specielle evner, og hvad der førte hende frem til at fungere som bevidst kanal for »Syntesens avatar«.

10. **Sai Baba i Puttaparti:** Socialpædagogstuderende Annemette Hansen fortæller om, hvordan en kræftsygdom, der stadig bredte sig, fik hende til at rejse til den indiske mester Sai Baba, hvis Ashram ligger i Puttaparti. Her blev hun efter eget udsagn kureret for kræft. Afsnittet er illustreret med optagelser af Sai Baba og hans ashram hentet fra allerede eksisterende film.

Filmholdet venter på lamaen foran »Karma Drub Djy Ling« på Svanemøllevej.

Filmens navne

Den skjulte virkelighed. 80 min., 16 mm, farve. Danmark 1987. **Manus og instruktion:** Morten Henriksen. **Instruktørassistent:** Lennart Pasborg. **Foto:** Manuel Sellner. **B-foto:** Thomas Kristensen. **Lyd:** Peter Engleson. **Mix:** Easy Film. **Klip:** Edda Urup. **Produktionsledelse:** Lise Lense-Møller. **Lys og grip:** Jakob Bonfils. **Kirlian elektrofotoграфи:** Peter Engberg ©, Thelma Moss, John Hubacher. **Speak:** Jens Jørn Spottag. **Musik:** Jean Michel Jarre, Brian Eno. **Sai Baba Film:** »Love is My Form«, Jerko V. Tognola, Fram Film Int., Schweiz. »Aura of Divinity«, Richard Bock, The Sai Foundation, California USA. **Reproduktioner:** »Seven Spinal Chakras«, Manly P. Hall, Philosophical Research Society ©. Ajit Mookerjee © fra »Kundalini«. Sven H. Gahlin © fra »The Art of Tantra«. C. W. Leadbeater fra »Det synlige og usynlige menneske« fra »Chakrerne«, Det Teosofiske Samfund ©. **Trickbord:** Cineast, Hasse Christensen. **Laboratorium:** Johan Ankerstjerne. **Produceret af** Lise Lense-Møller Film for Danmarks Radio og Statens Filmcentral. **Udlejning:** Statens Filmcentral.

Morten Henriksen: (født 1950) Instruktør og manuskriptforfatter. Afgang fra Filmskolen (1979), mag. art. i nordisk litteratur (1979). TV-film: Saxofonen (1980), Gurli (1984), Sorg-Agre (1987).

Denne pjece udleveres gratis i forbindelse med leje af filmen. Henvendelse til Statens Filmcentral, Vestergade 27, 1456 København K eller Lundingsgade 33, 8000 Århus C.

Tekst: Morten Henriksen. **Forside:** McIntyre/Heegaard. **Bagside:** »Seven Spinal Chakras« (se ovenfor). **Typografisk tilrettelægning:** Kjeld Brandt. **Tryk:** Frede Rasmussens bogtrykkeri. **Udgivet af Statens Filmcentral, 1988.**

Statens Filmcentral *Statens Filmcentral*